

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра економіки підприємства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

 Макаренко П.М.

«04» вересня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

освітньо-професійна програма «Екологія»
спеціальності 101 Екологія
галузь знань 10 Природничі науки
освітній ступінь «Бакалавр»

факультет агротехнології та екології

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Екологія» спеціальності 101 Екологія.

Розробник: Могилат М.Г., ст. викладач кафедри економіки підприємства, к.е.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки підприємства
Протокол № 1 від «04 » вересня 2018 р.

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Екологія»

Протокол «04» вересня 2018 р., протокол № 1

Голова науково-методичної ради
спеціальності «Екологія»

Ласло О.О.

Могилат М.Г., 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
	Екол 2016_б_д
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані студента	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	3
Семестр	5
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота для заочної форми навчання) (годин)	
Вид підсумкового контролю	залік

2. Заплановані результати навчання

Метою навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують; формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Предметом вивчення є процеси та методи вивчення теорії й практики господарювання, формування та використання виробничого потенціалу, взаємодії всіх видів ресурсів, організації й ефективності господарської та інших видів діяльності підприємства.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: вивчення підприємства як суб'єкту господарювання та основних напрямів його господарсько-фінансової діяльності; методологічних та методичних засад планування діяльності підприємства; формування програми виробництва продукції та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства; складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхів його ефективного використання; теоретичних засад формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання, методичних підходів до їх аналізу та планування; теоретичних засад формування та використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичних підходів до їх аналізу та планування; теоретичних засад формування фінансових ресурсів (капіталу) підприємства, методичних підходів до їх аналізу та планування; механізмів формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства; оцінки ефективності господарської діяльності та шляхів її підвищення; сутності фінансового стану підприємства, його складових та методів оцінки; конкурентоспроможності підприємства та методів її оцінки; механізму розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.

Компетентність для спеціальності 101 «Екологія»:

загальні:

- знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові:

- здатність до розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук;
- здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління;
- здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Програмні результати навчання:

- демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами;
- компілювати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки;
- формувати тексти, робити презентації та повідомлення для професійної аудиторії та широкого загалу з дотриманням професійної сумлінності та унеможливлення плагіату;
- пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів;
- поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень;
- підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти;
- впроваджувати природоохоронні заходи та проекти.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Підприємство як економічний суб'єкт господарювання

Тема 2. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства

Тема 3. Основні фонди підприємства

Тема 4. Оборотні засоби підприємства

Тема 5. Трудові ресурси та стимулювання праці робітників

Тема 6. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції (послуг)

Тема 7. Ціни та ціноутворення на підприємствах

Тема 8. Фінансові результати діяльності підприємства

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Екол_2016_б_д			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Підприємство як економічний суб'єкт господарювання	11	2	2	7
Тема 2. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства	11	2	2	7
Тема 3. Основні фонди підприємства	12	2	2	8
Тема 4. Оборотні засоби підприємства	9	2		7
Тема 5. Трудові ресурси та стимулювання праці робітників	12	2	2	8
Тема 6. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції (послуг)	12	2	2	8
Тема 7. Ціни та ціноутворення на підприємствах	11	2	2	7
Тема 8. Фінансові результати діяльності підприємства	12	2	2	8
Усього годин	90	16	14	60

5. Темі практичних занять

Назви тем	Екол_2016_б_д
Тема 1. Підприємство як економічний суб'єкт господарювання	2
Тема 2. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства	2
Тема 3. Основні фонди підприємства	2
Тема 4. Оборотні засоби підприємства	
Тема 5. Трудові ресурси та стимулювання праці робітників	2
Тема 6. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції (послуг)	2
Тема 7. Ціни та ціноутворення на підприємствах	2
Тема 8. Фінансові результати діяльності підприємства	2
Усього по темах	14

6. Самостійна робота

Назви тем	Екол_2016_б_д
Тема 1. Підприємство як економічний суб'єкт господарювання	7
Тема 2. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства	7
Тема 3. Основні фонди підприємства	8
Тема 4. Оборотні засоби підприємства	7
Тема 5. Трудові ресурси та стимулювання праці робітників	8
Тема 6. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції (послуг)	8
Тема 7. Ціни та ціноутворення на підприємствах	7
Тема 8. Фінансові результати діяльності підприємства	8
Усього по темах	60

7. Методи та критерії контролю

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється за видами навчальної роботи:

- тестування;
- підготовка доповіді;
- підготовка та захист реферату;
- розв'язання задач на практичних заняттях;

- виконання завдань самостійної роботи.

Розв'язування тестів – проводиться на кожному практичному занятті, крім тих, на яких виконується контрольна робота. Бали: від 0-10 (по 1 балу за кожну правильну відповідь);

Підготовка доповіді. Бали: 0-5 (залежно від змістового наповнення, оформлення, захисту: без захисту – до 3-х балів, з захистом – 3-5 балів);

На протязі вивчення дисципліни студенту надається можливість обрати самостійно тематику рефератів (з презентацією та без неї), але не менше двох.

Підготовка реферату без презентації. Бали: 0-10 (якщо це реферат – залежно від змістового наповнення, оформлення та захисту: без захисту – до 5 балів, з захистом – 5-10 балів)

Підготовка реферату з презентацією. Бали: 0-10 (залежно від змістового наповнення, оформлення, якості викладу матеріалу: використання слайди з теоретичним змістом – від 0-5 балів; відео, статистичні дані, власні розробки – від 5 до 10 балів);

Виконання вправ на практичних заняттях (0-5 балів): 0 - показано досить низький рівень знань основного матеріалу курсу або їх відсутність. Допущенні принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.

1-2 балів – показано знання з більшості питань основного матеріалу курсу. Відповіді на питання неповні. Виявленні труднощі в практичному застосуванні питань теорії. Допущенні помилки у відповідях та розрахунках системного теоретичного методичного характеру;

3-4 балів – показано знання основного матеріалу курсу. Відповіді на питання не повні виявлені труднощі в практичному застосуванні питань теорії. Допущено помилки у відповідях але є передумови для їх виправлення під керівництвом викладача;

5 балів – показано глибоке знання матеріалу предмету. Проявлено систематизований характер знань з питань економіки та організації нормування праці і здібність до їх самостійного поповнення. Успішно виконано програмні завдання.

Виконання завдань зі самостійної роботи: від повноти оформлення таблиць та вірності розрахунків: таблиця без аналізу та висновків – 0-2 бали, з аналізом – 3-5 бали).

Критерії та шкала оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Показано глибоке знання матеріалу предмету. Проявлено систематизований характер знань з питань економіки та організації інноваційної діяльності і здібність до їх самостійного поповнення. Успішно виконано програмні завдання.
3-4	Показано знання основного матеріалу курсу. Відповіді на питання не повні виявлені труднощі в практичному застосуванні питань теорії. Допущено помилки у відповідях але є передумови для їх виправлення під керівництвом викладача.
1-2	Показано знання з більшості питань основного матеріалу курсу. Відповіді на питання неповні. Виявленні труднощі в практичному застосуванні питань теорії. Допущенні помилки у відповідях та розрахунках системного теоретичного методичного характеру.
0	Показано досить низький рівень знань основного матеріалу курсу або їх відсутність. Допущенні принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального

плану у – залік.

8. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Розподіл балів оцінювання знань з навчальної дисципліни
(денна форма навчання Екол 2016 б д)

Назва теми	Поточний контроль за видами навчальної роботи студентів, балів					Разом всі види контролю, балів
	Тестування	Підготовка доповіді	Підготовка та захист реферату	Розв'язання задач	Виконання завдання зі самостійної роботи	
Тема 1. Підприємство як економічний суб'єкт господарювання	10	5	10			50
Тема 2. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства				5		
Тема 3. Основні фонди підприємства	10			5		
Тема 4. Оборотні засоби підприємства				5		
Тема 5. Трудові ресурси та стимулювання праці робітників	5	5	10	5		50
Тема 6. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції (послуг)				5		
Тема 7. Ціни та ціноутворення на підприємствах	5			5		
Тема 8. Фінансові результати діяльності підприємства					10	
Разом	30	10	20	30	10	100

9. Рекомендована література

Основна

1. Балацький Є.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Є.О.Балацький, О.М.Дутченко, Г.М.Шамота та ін. - Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. - 154 с.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. - Вид. 2-ге, доп. і перер./ І.М.Бойчик. - К.: Атіка, 2006. - 528 с.
3. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посіб. - 2-ге вид. / О.О.Гетьман, В.М.Шаповал. - К.: ЦУЛ, 2010. - 488 с.
4. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів вузів / В.І.Гринчуцький, Е.Т.Карапетян, Б.В.Погріщук - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 303 с.
5. Економіка підприємства: ділові ігри, ситуації та імітаційні задачі: навч.-метод. посіб. / За ред. Г.О.Швиданенко; Міністерство освіти і науки України, КНЕУ ім.Вадима Гетьмана. - К.: КНЕУ, 2006. - 120 с.

6. Економіка підприємства: підруч. / За ред. С.Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 2006. - 528 с.
7. Мацибора В.І. Економіка підприємства: навч. посіб. для вузів / В.І.Мацибора, В.К.Збарський, Т.В.Мацибора. - К.: Каравела, 2008. - 312 с.
8. Момот Т.В. Економіка підприємства: навч. посіб. / Т.В.Момот, Т.Г.Соболева. - Харків: ХНАМГ, 2008. - 119 с.
9. Примак Т.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Т.О.Примак. - 4-те вид. - К.: Вікар, 2006. - 219 с.

Допоміжна

10. Добровольська О.В. Класифікація факторів впливу на економічну стійкість підприємств / О.В.Добровольська // Інвестиції: практика та досвід. - 2007. - №8. - С.23-27.
11. Довгань Л.Є. Стратегічна стійкість у системі стратегічного управління підприємством / Л.Є.Довгань, Г.А.Мохонько // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 11. - С.115-122.
12. Дробишева О.О. / Дослідження ефективності діяльності промислового підприємства. О.О.Дробишева, А.О.Кандебей. - 2013. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_5_137.pdf
13. Економіка виробничого підприємництва: навч. посіб. / За ред. Й.М.Петрович. - 3-тє вид., випр. - К.: Знання, 2002. - 405 с.
14. Зорінець П.І. Економічна стійкість та фінансова безпека підприємства в умовах нестабільності ринку / П.І.Зорінець // Формування ринкових відносин в Україні. - 2011. - № 9. - С.34-37.
15. Кларин М.В. Инновации в обучении: метафоры и модели: Анализ зарубежного опыта / М.В.Кларин. - М.: Наука, 1997. - 223 с.
16. Князева О.А. Економіка та організація виробництва підприємств радіозв'язку, радіомовлення та телебачення: навч. посіб. / ОА.Князева. - Одеса: ОНАЗ ім. О.С.Попова, 2010. - 84 с.
17. Куц Л.Л. Стратегічна стійкість підприємства: навч. посіб. / Л.Л.Куц. - Тернопіль: Інфотехцентр, 2011. - 180 с.
18. Кушнір Т.Б. Сучасні напрямки досліджень сутності стійкого розвитку підприємств / Т.Б.Кушнір, Ю.В.Сидоренко // Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». - 2010. - № 1. - С.148-152.
19. Міт'яєва Т.Л. Поняття галузі та передумови її формування. - 2013. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?..
20. Парамонов А.О. Структура та механізм галузевих перетворень з позиції становлення оптимальної моделі сталого розвитку регіону. / А.О.Парамонов // Теорія і практика державного управління. - 2013. - Вип.4 (43). - С.1-5.
21. Таран-Лала О.М. Особливості дослідження питань з управління підприємствами на сучасному етапі розвитку економіки України. / О.М.Таран-Лала // Экономика и управление. - 2010. - № 5 - С.59-64.
22. Тоцький В.І. Організаційний розвиток підприємства / В.І.Тоцький, В.В.Лавриненко. - К.: КНЕУ, 2005. - 247 с.
23. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підруч. - 2-ге вид., перер. і доп. - К.: КНЕУ, 2004. - 699 с.